

שנמצא בסביבתם, ברדיפה המטרופת אחרי הכסף, אמריקה בה אנשים משלמים כדי לראות אנשים אחרים סובלים, אמריקה שבה כל מי שמצליח להגיע לסוף-המרוץ מגלה שבעצם הוא חסר כל טעם.

הפער העצום המפריד כיום בין הורים וילדים בעולם כולו, פער שהוא חריף ואלים יותר מכל באמריקה, זכה לשפע של תיאורים קולנועיים, בין אם המדובר ב"המתברבים" על מידות הסטודנטים, ב"ג'וי", המביא את ההתנגשות עד כדי שפכת-דמים נוסח בתיפתח, או "ריסו חיים", המעניק לכל הבעיה נופך אינר טלקטואלי יותר, ומנסה להסביר שמשכיל אמריקאי צעיר אינו יכול עוד להסתגר בעולם המתבדל והצחיח של רעיונות נש-גבים, בו הסתגרו הוריו.

אולם התמונה המעניינת, המקורית והמפתיעה ביותר, הובאה לקולנוע דוקא ע"י במאי לא אמריקאי, הצ'כי מילוש פורמן, שברח ממולדתו עם פלישת הר סובייטים, ואחרי שנתיים בארצות-הברית יצר סרט רגיש, מפוכח ומלא הברקות, "התפשטות" מציג, זה מול זה, הורים וילדים המבולבלים ומתוסכלים באותה הר מידה, הזקוקים כולם גם יחד לעזרה, להבנה, ולמעט אהבה מצד המחנה השני. רעיונותיו המבריקים של פורמן בעריכת סצנה של מיבוח כשרונות צעירים, או במישחק סטרייפוקר, הוכיחו כי הבמאי היהודי-הצ'כי לא איבד מאומה מרענונותו ומן הרגישות אשר בזכותם התפרסם.

המישטרה האיומה

אחת התפניות המכריעות ביותר של הר שנה, היתה הכתרתה הסופית של המשטרה כנבל מושלם.

סרטים רבים, אשר הציגו את שומרי החוק כרוצחים ברשות, להבדיל מן הער בריינים, הרוצחים בלא רשות, כאשר הר מסקנה המתבקשת מאליה היא כמובן, כי הראשונים מסוכנים הרבה יותר. זאת אפי שר היה לראות ב"יומנו של שומר" סרט צרפתי של איזו בואסה, אשר כלל

להוכיח שבעצם כל מי שטר זמורטי אינו אלא מסווה לסטליטריות המסתרת במע מקי המרתפים של המשטרה, שם כל אורה מתוייק, במקומו וכל אחד יכול ליפול קרבן לשגינותיו של איש-משטרה. שלא לדבר על כך שהירארכיה חונקת ומדכאה לא פחות מאשר בדיקטטורה החמורה כי יותר, מה הפלא שהסרט מסתיים בציטטה של קאפקה?

ועוד בענייני פשע, אבל בצורה המסוג-נתת ביותר; מצרפת יצא הסרט שהוא אולי המושלם ביותר מבחינה טכנית מכל שי

היפהפה התור

אליוט גולד, רחוק מלהיות אפולו, אבל מיסתבר שהוליווד אינה כפופה יותר לחוקי-ההוב של הכר כבים המסורתיים, ב"הופ עורבים דירו", מבלה גולד באמבטייה עם פאולה פרנטיס.

כמה מקיטעי האלימות הפחות נעימים של השנה, "הייל בכחול" היה אמנם מוזעזע חלבה יותר, אלא שזאת יודעת רק הצנ (זורה), בכל הסרטים על בעיות הנוער ה- אמריקאית, ובצורה המסוגנת ביותר, בי "הקרינת של אזרה העומד מעד לכר חשד".

סרטו של אליו פטרי בא, למעשה, לי הוכיח כי המיסטר, במקרה זה המשטרה, מוכנה להפח על הפשעים החמורים כי יותר, כל עוד אפשר בדרך זו לשמור על יוקרתה בעיני הציבור. האזרה העומד מעל לכל חשד הוא מפקח-משטרה מופרע, המר בצע רצח, משאיר במקום את כל העקבות המובילים אליו, ומתגרה אחרי-כך בחבריו למקצוע, שיפנחו את התעלומה.

אלה, לא רק שאינם עולים על העקבות, אלא מתעלמים מהם ככוונה תחילה אפילו כאשר העובדות מושלכות הישר בפניהם, תוך כדי כך, מנצל פטרי את ההזדמנות

בצחוק - אסור!

הרגע המיני המצחיק ביותר תר השנה נגנז במרתפה של הצנזורה. הזקנים לא התירו הצגת "מה תאמר לגברת עירומה".

שרוייה אמריקה, ואת שטחיות תוצרתה האמנותית. אפילו עצם העובדה שראקד ויליש אנסה במשך הסרט גברתן צעיר ונאה, לא עזרה לאנדרלמוסיה בלתי-מאורגנת זאת בקאריירה הקופתית המפוק-פקת שלה.

"וואטרלו", סרטו ענק המימדים של הבמאי הרוסי סרגי בונדארצ'יק, אשר צולם בכסף מערבי של דינו דה-לורנטים, היווה אבן-דרך נוספת לקראת גטיסטה הסופית של הסופר-פרודוקציה הקולנועית. סרט זה, שהצטיין בסציונות הקרב המרשימות ביותר של השנה בקולי-נוע, הצטיין בשטחיות ובחוסר-מקוריות מחולטים, בכל מה שנוגע לשאר פרטי ההיסטוריה.

כניסה מלוכלכת בבית

בין כשלונות הסרט הישראלי הפליאה לעשות דווקא הקורפרודוקציה "בלז'י" וועדת עציניו הצביעה על כך שהכדורגל הישראלי יכול לספק חומר ל- תריסר פשעונים לפחות, ולאור מסקנותיה נראה סרטו של ריצ'ארד האריס עוד יותר חיזור ומשעמם מכפי שנראה במקור (אם זה בכלל ייתכן). ואם לפחות היתה בושה זו נשארת בבית, אפשר היה לכבס את הכניסה המלוכלכת במשפחה, מבלי שאיש יידע על כך. אבל הרעיון המשונה לשלוח סרט זה כנציג ישראל בברלין, הראה לעולם שישראל צועדת בראש במה שנוגע לצבא או מדע, אבל כשהמדובר בקולנוע, היא רצה עדיין אחרי הזנב.

לא היתה זאת הנקודה היחידה בה אפשר היה להתפאר השנה, כך, למשל, אחרי מאמצים ארוכים, נראה השנה הסרט על חיי בן-גוריון, אשר הצליח באורח מופלא להציג את הזקן כדמות משעממת ושיגרי תית לחלוטין. אפילו אויביו המושבעים ביותר של דויד בן-גוריון לא העזו אף פעם לתאר אותו בצורה כזאת.

תשל"א גם זכתה לראות כמה סרטים מיסחריים ישראלים כמו "התרנגול" אשר הפשט את החיים טופול וכמה חתיכות (פחות או יותר), "מלכת ה" כביש" שהפשט את גילה אדמגור, או "השימר אזולאי", שלא הפשט איש אלא סיפק כמה אפיונות תמוצות מתוקות מחייו של שוטר שלומיאל.

ותשל"א זכתה גם לגילויים הסנסציוניים ביותר של הקולנוע הישראלי, סרטי העליל לה של המפיק מיכאל שווייך, "אריאל נח" ו"פישקה במילואים". המבקרים התחרו בניהם בקטילת שני סרטים אלה, כשכל אחד מהם מנסה להמציא שמות תואר חדשים להגדרתם.

אלא שכל זה היה ללא הועיל. הקהל בכה עם אריאנה, והתגלגל מצחוק עם

ברצינות - מותר!

הרגע המיני הנועז ביותר נראה השנה ב"נשים אוהבות" - כשאוליבר ריד ואן בייטס נאבקו בעירוס.

תיאר במקורות ובעזרת ארבעה שחקנים צעירים ומוכשרים מאד (אחת מהן, קאתי בורנס, עוד נועדה לגדולות) את הת בגרותם של צעירים בגיל 16, תוך כדי חופש-תיקין על שפת הים; או את "יומנו נה של אישה נשואה" אשר צייר אמריקאית ממוצעת, ותרם לבד עוד תרור מה נשית ומוכשרת - קרי סנדרגרס.

חתיכים ובזיונות

מה על להיטי העונה? האין הם חשובים? בוודאי שכן, הרי רק כך אפשר לדעת מה אוהב הקהל. למשל: צ'רלס ברונסון המשיך להי יות הגבר האידיאלי, שרירי, מחוספס וקשות, בסרטים כמו "נוסע עובר כי גשם" או "בשם החברים".

הצלחתו מוכיחה שקנייה-המידה ליופי הש-תנו בתקופתנו, ואם לא די בברונסון כדי להוכיח זאת, הרי שהאיש היחיד המסוגל להתמודד עמו, בשבירת לב הנשים השנה, הוא עוד יפהפה אחד, ארייט גילה, אשר צריך להתחיל ולהיזהר בבחירת תפי קידיו, פן יתחיל לפהק בשיעמום, תוך חזרה אינסופית על אותן תנועות והבעות. הסרט הראוי לתואר "ביון השנה" הוא סרט המוצג עדיין על בדי הארץ: "צ'י קובסקי" של קן ראפל. במאי זה, אשר ביים את העיבוד הקולנועי הנאמן ביותר לספר כלשהו, במשך השנה האחרונה ("נשים אוהבות"), התגלה ב"צ'י קובסקי" כסתם סוחר זריו, המשתמש ב-טכניקה הקולנועית כאילו היה מוכר עבי-דים המציע את סחורתו בחרויים.

כי "צ'י קובסקי" הוא הדוגמה האיי דיאלית לסרט שנוצר רק למען הסנסציה, סרט שיטחי, מלא מעמדים רעשניים, המני סה תוך כדי הצעת הומוסקסואליות, נימי פומיאה, זנות, איננות, חולירע וטירוי-דעת, בכפיפה אחת, למשך מיספר גדול ככל האפשר של צופים. אפילו אם נתעלם מכל הגניבות שגנב ראסל מעצמו ומאחרים בסרט זה ("אלויה מארינג" או "מארי-אסאד" בולטים במיוחד בנוכחור חם) סרט זה הוא הרפה לכל מי שמתיימר להיות איש-קולנוע רציני.

סרט אחר שעורר "התפעלות" מסוג זה, היה "מוריה ברקנירודג", אחת הר הפקות היקרות של השנה, וללא ספק מן המדוברות ביותר. במיק סרנה, במאי אנגלי שהיה בעבר זמר פופ, מבקר-קולנוע ושחקן, ניסה בסרט זה להראות כמה הוא יודע על קולנוע, כמה הוא פיקח וכמה הוא יכול לבלבל את צופיו.

ישם כך השתמש בהמוני קטעים מתוך סרטים ישנים, צילם סציונות שערכו הר יחידים היה, כי מצאו חן בעיניו, ועשה שמות בספר וולגארי, אבל קולע בחלשת למטרה של ג'ור ויראה, אשר הוקיע בציניות רבה את בילבול המינים בו